

Lourdes eta Paulo´ren Urrezko ezteguak

Eta txangolaritasunezko – saria

1963 – 2013

Praga, Budapest ta Biena´tik zear I.

Urrezko ezteguak.

Bizi garan denborak oso traketskeri, edo oraiñar-teko sendi-oituratan gauzak asko aldatu direlako, zalantza asko euki genduzan Lourdes´ek eta nik urrezko ezteguetara eltzen gagozela, egun orren ospakizun gora-beran.

Len, aolku billa egin genduzan itaunetatik, *erantzunak zalantzazkoak izan zirelako, ta bigarren, gagozan larritasunezko denboratan, senide batzuen murmurretik, ez ziralako ospakizunaren denborak entzuten gendulako.*

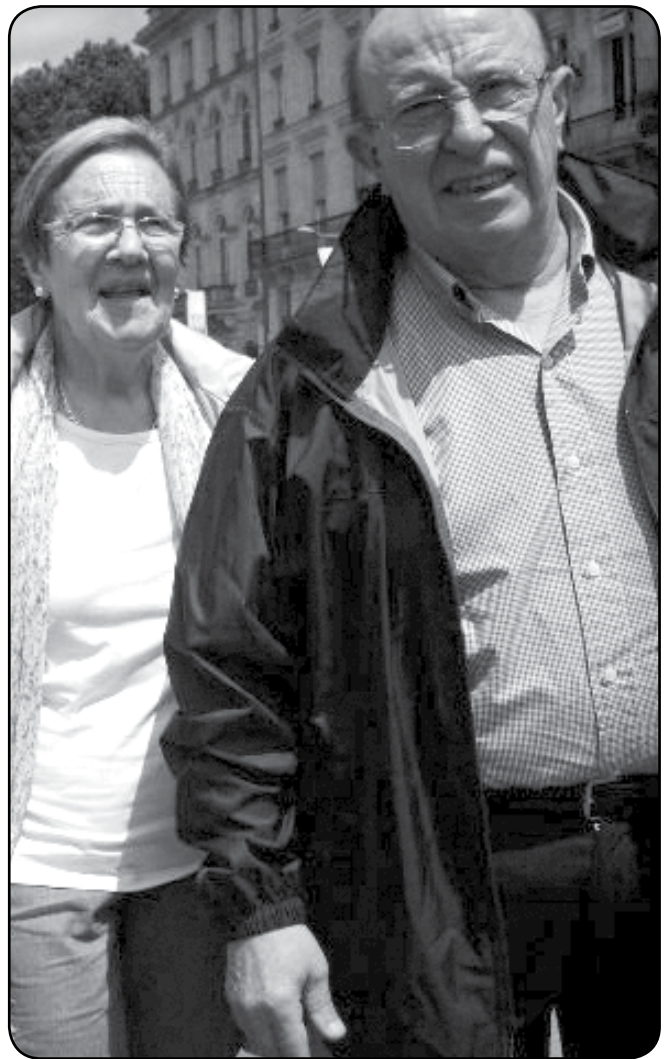
Anka sartzea izatekotan, goraiño sartzea erabagi gendun, bion aldeko gogoak, etxeakoak edo bion sendiak batzea gura gendulako, eta ori erabagi gendun, egun ori al gendun mailla aundienean ospatzeko.

Sei-illabete ariñago, anai-arreba bakoitxari ezteidei´ezko bidai-txartel bat bialtzea erabagi gendun, aurreko orrialdian Karmengo Ama Birjiñaren irudi ederra eleizaren gaiñean dala, bertan egun orren egitarauzko zeregiñakaz:

Dei egiten dautsuegu, karmeldar San Juan Bautistaren eleizan alkartzera, karmeldarrak emongo daben Meza Santua´gaz batera, Lourdes eta Paulo´ren Urrezko eztei-eguna ospatu daigun, eguerdiko 12´etan.

Eguerdiren 12´etako Meza Santuan, Lourdes eta Paulo´ren ezkon berrizte ondoren, arratsaldeko ordu-bietan Larrea´tik, Santimamiñeko "LEZIKA" jatetxean danok alkartuta bazkari eder bat ospatuko dogu.

Bigarren eta irugarren orri aldeetan, Lezika´ko jatetxe ederra bazkariaren jaki-zerrenda eroaten eballa, eta laugarren orri aldean, 24 eta 23 urte euki ebazaneko Lourdes eta Paulo´ren argazki ederra-gaz ornituta.

Lourdes´ek, eskuz emon ebazan deiezko txartel orreik, danori esanda, dei orrek ez ebela ezartzen ordeko premiñarik, guk zeozer egiterakoan, gure sendia batzeko alegiñean egiten gendulako.

Erantzun ederra euki eban gure Urrezko ezteguaren deiak, eta zoragarritzko egunagaz ospatu gendun alaitasunezko bakean, anaitarte edo anaikidego egun ori.

Oar txiki bat emen.

Arritzekoa da, aolku billa nire aldetik, artu nebazan ezezko edo zalantzazko erantzunak artzea, sendi-buruz gaur egunean ain garrantzi aundikoa izanda, bikote gazte baten lenengo ta betiko eskeintzari ondo erantzunduta, euren bizi guztia senide lez bizi iza-tegaitik.

Eta ez euren artean ez diralako egon arazorik, gure arteko arazoak izakera buruz, gogorak eta aundiak izan diralako ekanduzko bizi-aldakor onetan.

Baiña, ez gaindu eziñezkoak, eta gitxiago *Jainkoa ta sendia elburu lez eukin ezkerro, gazterik benetan emoneko ezkeintzagaz lotuta.*

Orregaitik nire aldeko aolkua, urrezko edo gure gizarteko edozein garaipenaren aurrean, ospakizunaren aldekoa da, ordezkari-tzazko bizi-gogor onetan, eta gure menperatutako Euskal-erri onetan geiago, alaitasunezko egunak bear doguzelako, ainbeste negargarri-zko egunen aurrean.

Gure euskal ordezkari-tzazko ekintzak, zentzunezko edo ganorazko ausardia bear dabe, sendi ta erriaren adiskidetasunak ekanduzko orekan iraun dagien, *ta ze obe: ospakizunezko garaipen orreik, neurri onenean omendatuta baiño.*

Txangolaritza.

Lourdes arduratu zan txangolaritzaren bidai guztiagaz Eroski-bidaiaren trabelplan´en arduradunekaz berba eginda.

Eta gure ametsezko gogoak Europako ekialdea ikustea zalako, Praga, Budapest eta Biena ikustea aukeratu gendun.

Eguneko ibilaldiak aurketu orduko baiña, lurralde ta erri onein edestia labur bat azalduko dautsuet, jakin degun eskualde onetatik zelako zentzuaz ibili giñan.

Praga´ren edesti laburra.

Praga lenago, Boemia´ko erregetzaren eta Txekoslobakiaren Uri nagusia izan zan, gaur Txekiako errepublikakoarena dana.

Moldaba´ko ibai bazterrean kokatuta, 1.262.106 biztanle daukaz, eta beren erri-buruaren inguruak 1.900.000 biztanle.

1.992ko urtetik, Izadiaren-Ondarezkoa⁽¹⁾ izanda, mundu onek daukazan ikusle geiagoko 20 Uri nagusien artean dago.

Edestia.

Pragaren izena, txekiako Prahy itzatic datorrena da, *ur-lasterraren* esaguragaz, eta Paleolitikotik datorren giza-ezarpena da.

K.a.VI gizalditik aurrera keltiarrekaz esan leike daukola erri-ezarpena, auek Praga´ren ego-aldean kokatu ziranean.

(1) Izadiaren-Ondarezkoa = patrimonio de la Humanidad.

Lenengo leiñuak Zàbist´en izena euki eben, germaniako erri bategaitik aldatu zana, eta gero eslaboagaitik, auek be aldikada baten, Abaroagaitik menperatuta egon zirenak.

K.o.IXn gizaldiko azken zatian irasi zan Pragako Uria, Moldabako ibai bazterreko eskoi aldean Libuse´k, Jauregi edo beren gaztelua eraiki ebenean, eta Pemysl gazteagaz ezkondu, Premyslida`ren leiñua sortarazi zan.

Gaztelu au Vysehrad´eko izenagaz esagutzen da, eta ez da gaurko Pragaren gaztelua, oraingoa ibaiaren bestaldean eraiki zalako.

Praga, laster egin zan Boemiako erregearen ezar-lekua, errege batzuk Erromatar-kaisar Sakratuzkoaren agintari nagusiak izanda.

XIIIIn gizaldian IIIn Otakar erregeak, Malà Strana´ko⁽¹⁾ aldea irasi eban ibaiaren bestaldean.

XIVn gizaldian eta IVn Karlos´en eskutik goraldtu zan Praga, ibaiaren bestaldean Uri barria irasi ebenean, eta Moldabako ibaiaren albo bietako Uri-erdi bi orreik, XIIIn gizaldian eginda eta 1.342ko urtean uolde aundi batzuk bota eben zuba, IVn Karlos´ek 1.357ko urtean 516 metroko luzeran, 10m zabalean eta iru dorreagaitik babestuta, 30 giz-irudi ta 16 arkuekaz eraiki eben zubi ederragaz alkartu ebanzanetik, ta Uri erdi bi orreik alkartzeko eginkizunagaz, Europaren erdi aldeko leen Ikastetxe Nagusia egiteko aukeratu eutsoen.

IVn Karlos´ek, zubi ederrori babesteko iru dorretik bi, Malà Stranan kokatu ebazan, bestea, Uri zarrean, ta bertan dago XVn gizaldian egin zan Europako izar-erloju zaarrena.

1.424ko urtean Jan Hus eta Sejismundo erregeen artean egon ziran erlijio ta politikaren eztaibada bidez, Husitas´en gudak sortu ziran eta onen eskuetan geratu zan Praga.

Aro-Barriko denboran.

1.526ko urtean, Habsburgotarren agindutara menderatu zan lurralde ori, eta Praga Austriako lurralde baten Uri nagusia izatera aldatu zan.

XVIIIn gizaldian eta Boemiako agintaritzta, espainako I Karlos´en anaia IIIn Fernando katolikoaren eskuetan ezarri zanean, amorraldi aundiak sortu ziran Boemiako ukalari⁽²⁾ andikien artean.

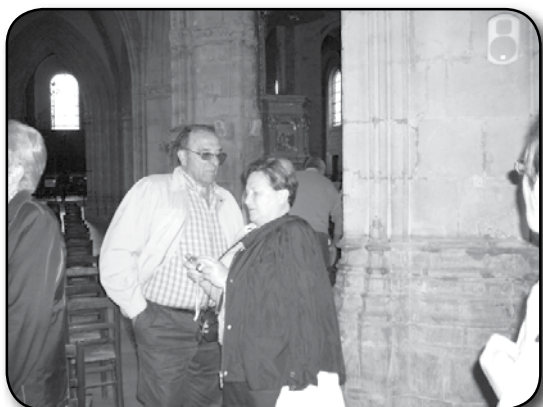
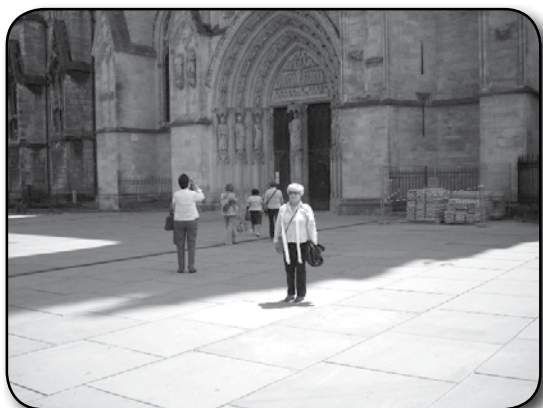
Eta IIIn Fernandok beren Pragako agertzea antolatzen asi zanean, zinegotzi bi bialdu ebazan Praga´ra beren asmo edo aginduak onartu degiezen, eta bertokoak zinegotzi bi orreik kokotetik oratuta, gazteluaren leiotik bota ebezan, **Pragako leiotik-kanpora botatea**⁽³⁾ deituko zana.

Arazo guzti oneik 30 urteko gudakaz amaitu ziran, **Alemaniko lurraldeak ez ebelako gure inungo menpetasunik**⁽⁴⁾, nai germaniako kaisertzaren menpean egonda-be.

1.741ko urtean, Frantzez ta Babaro´en artean artu eben Praga.

1.848ko urtean Austriakoak bonbakatu eben.

(1) Malà Strana = alde-txikerra esangura dauana. (2) Ukalari = protestante. (3) Leiotik kanpora botatea = defenestrar, o a lo que se denominò como defenes-traciòn de Praga. (4) Alemaniako lurraldeal = betiko edo ta gaurko Landerranak diranak.

XVIII In gizaldietan eta XIX garreneko erdietan, diruaren arloetan asko goraldtu zan Praga 'ko Uria, ta orren ondorioz Europako an-dizki, salerosle ta merkataria asko agertuta, eleiz eta jauregi askore-kin ornitu zan, orduan agertu zan oker gunezko⁽¹⁾ egikeraren irudi azko-ko itxura ederrean.

XIX In gizaldian eta austro-ungariaren menpekotasunean, Praga, Txekiaren aberritasunezko erdi toki lez agertu zan, eta dirdaitu agertu jakozan, jendekuntzaren buruzko lanetan ugaritu ebezan ekintzak, *Aberritasunezko Erakustoki, Laterrizko Antzerki ta Ru-dol finun jauregiakaz.*

XX In gizaldian, Sobiet 'en agintaritzaz eta gaurko denbora.

1.918 'ko urtean eta Munduko I 'go gudaren ondorioz, Txekoslo-bakiaren Laterria irasi zan eta Praga laterri orren Uri Nagusi lez ezarri eban, Masaryk 'tar Tomas euken lenengo agintariagaz.

1.939-1.945 urte bitartean Hitlerrek menperatu eban Praga, ta eukezan judoetatik geienak il eta besteak, atxilotuaren biltzezko-landa zarratuetara bialtzen ebazan berton iltzeko.

1.945eko urtean, amerikar Laterri Batuetako guda-egazkiñak, Dresde zalakoan nastuta edo artu ebalako, bonbakatu eben txe-kiarren asarreak zirikatuta, eta egun batzuk barru errusitarrak Uria askatu ondoren, txekiarrak mendekuz, aleman batzuk il ebezan.

1.945 urtean Lorailaren 5ean Munduko bigarren guda-nagusia amai-tzen egoala alemanak, gudaren Eritegizko Uria izendatu eben Praga.

Munduko bigarren guda ostean, komunismoaren legepera aldatu zan Txekiako errepublika, ia 20 urte ingurutan.

1.968ko urtean Epaillaren 30ean eta Nobotny lendakaria il zan ostetik, komunistak bialdutako gudalozteakaz ezereztu eben *Praga-Udabarriaren izenagaz* agertu zan taldea, Sobiet 'tarrak Komunismoaren gizartekerizko gelditasuna bizkortu gure ebelako.

1.968 urteko Abenduan, orduo Sobiet-Alkartasuneko buru izan zan Mijail Gorbaxov 'ek *Sinatra'ren Irakaspidetza*⁽²⁾ argitaratuz, Breznieb 'en irakaspidetza ezereztu eban, eta Europaren Ekialde-ko erri orreik euki eben nortasunagaz, jaurkintzazko eritziaren ze-regiñetan, eurak geien gura ebena egiteko geratu ziran.

1.989ko urtearen askenetan Berliñeko ormea bota ebenean, Pra-gako errigizarteak *sozialismu edo gizartekeraren irakaspidetzatik* aldendu ziran.

Eta Praga izan zan Komunismoaren maldaberarako, Uleguriko Iraultzaren⁽³⁾ zilborra.

Atutxa 'tar Paul
Zornotza 'n 2.013 'an Abendua 'ren 11 'n
(Jarraituko da)

(1) Oker-gunezko irudi azkoren itxura ederrean = estilo barroko. (2) Sinatra'ren Ira-kaspidetza = Doctrina Sinatra. (3) Uleguriko-Iraultza = Revolucìon de Tercipelo.

